



รายงานวิสัยทัศน์การท่องเที่ยวไทย พ.ศ. 2579

กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา



บทนำ

ปัจจุบันหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและเอกชนได้มีการดำเนินการตามแผนพัฒนาการท่องเที่ยวแห่งชาติ ฉบับที่ ๑ (พ.ศ. ๒๕๕๕ - ๒๕๕๙) ซึ่งถือเป็นทิศทางและแผนหลักในการพัฒนาการท่องเที่ยวของประเทศไทยในระยะ ๕ ปี เพื่อมุ่งให้ประเทศไทย เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีคุณภาพ มีขีดความสามารถในการแข่งขันด้านการท่องเที่ยวในระดับโลก สามารถสร้างรายได้และกระจายรายได้ โดยคำนึงถึงความเป็นธรรม สมดุล และยั่งยืน ซึ่งผลดำเนินงานในระยะที่ผ่านมา แม้จะประสบผลสำเร็จในการเพิ่มจำนวนและรายได้จากการท่องเที่ยว แต่ยังประสบปัญหาและอุปสรรคสำคัญหลายประการ ประกอบกับสภาพและบริบทต่างๆ ที่ส่งผลกระทบต่ออุตสาหกรรมท่องเที่ยวมีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา ทั้งที่เป็นปัจจัยภายใน เช่น สถานการณ์การเมืองของประเทศไทย นโยบายของภาครัฐ การปรับตัวของภาคเอกชน และปัจจัยภายนอก เช่น สถานะการแข่งขันในอุตสาหกรรมท่องเที่ยว การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมและความคาดหวังของนักท่องเที่ยว แนวโน้มการพัฒนาเทคโนโลยีและนวัตกรรม ความร่วมมือและความสัมพันธ์ระหว่างประเทศทั้งในระดับภูมิภาคและระดับโลก

ในขณะเดียวกัน การพัฒนาประเทศไทยในปัจจุบันเป็นการดำเนินการในช่วงเวลาที่สำคัญ คือ ช่วงเวลาแห่งการปฏิรูปประเทศไทยให้ก้าวไปสู่การเป็นประเทศที่มีความมั่นคง มั่งคั่งและยั่งยืน โดยให้ประชาชนและทุกภาคส่วนของสังคมเข้ามามีส่วนร่วมในการปฏิรูปเพื่อประสานประโยชน์และสามารถอยู่ร่วมกันได้อย่างสงบสุข ซึ่งรัฐบาลในปัจจุบันได้ให้ความสำคัญกับการกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศไทยในระยะยาวในอีก ๒๐ ปี ข้างหน้า ภายใต้กรอบยุทธศาสตร์ชาติ ระยะ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๗๙) กล่าวคือ ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนาแล้วด้วยการพัฒนาตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ดังนั้น จึงนับเป็นโอกาสอันดีที่ประเทศไทยจะได้กำหนดกรอบแนวคิดและปัจจัยแห่งความสำเร็จของการพัฒนาการท่องเที่ยว ระยะ ๒๐ ปี ให้ตอบสนองกับเจตนารมณ์ตามหลักการและวิสัยทัศน์ภายใต้กรอบยุทธศาสตร์ชาติอย่างเป็นรูปธรรมและสอดคล้องกัน

กระบวนการจัดทำวิสัยทัศน์การท่องเที่ยวไทย พ.ศ. ๒๕๘๙ ได้คำนึงถึงบริบทของประเทศไทยในการพัฒนาภายใต้กรอบการวิเคราะห์แบบองค์รวม โดยสรุปจากการศึกษาข้อมูลปฐมภูมิที่ได้สำรวจความเห็นจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ทั้งภาครัฐและเอกชน รวมถึงข้อมูลทุติยภูมิจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยได้มีการดำเนินการตาม ๔ ขั้นตอนหลัก ได้แก่ การศึกษาสภาพแวดล้อมและบริบทการท่องเที่ยวภายในประเทศและของโลกที่คาดว่าจะส่งผลกระทบต่อพัฒนาการท่องเที่ยวของไทยในระยะ ๒๐ ปีข้างหน้า การทบทวนวิสัยทัศน์การพัฒนาการท่องเที่ยวของประเทศคู่แข่งและประเทศต้นแบบรายสำคัญ การทบทวนนโยบายและแผนยุทธศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวของไทย และการรับฟังความคิดเห็นจากผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน/ประชาสังคม ผ่านการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ทรงคุณวุฒิในสาขาการท่องเที่ยว การจัดประชุมกลุ่มย่อยทั่วประเทศ และการประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อรับฟังความคิดเห็นต่อร่างวิสัยทัศน์การท่องเที่ยวไทย พ.ศ. ๒๕๗๙

การจัดทำวิสัยทัศน์การท่องเที่ยวไทยในครั้งนี้ ได้ให้ความสำคัญในการดำเนินงานตามหลักวิชาการและการระดมความคิดเห็นและความต้องการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในรูปแบบ Consensus Building จากทุกภาคส่วน ทำให้สามารถคาดการณ์ได้ว่าจะได้รับข้อมูลเชิงลึกที่ครบทุกมิติ ทั้งบริบทในประเทศ บริบทต่างประเทศ บริบทตลาดโลก อีกทั้งได้ข้อมูลเชิงลึกเกี่ยวกับสถานการณ์ของอุตสาหกรรมท่องเที่ยวของไทยและทิศทางการพัฒนาในมุมมองของหลายหน่วยงานและของผู้ทรงคุณวุฒิหรือผู้เชี่ยวชาญในสาขาการท่องเที่ยว เพื่อนำมาสังเคราะห์เป็น

แนวทางวิสัยทัศน์การพัฒนาการท่องเที่ยวของไทย และยุทธศาสตร์การพัฒนาที่เหมาะสม สอดคล้องกับ
สถานการณ์และก้าวทันการเปลี่ยนแปลง เพื่อให้การขับเคลื่อนวิสัยทัศน์การท่องเที่ยวไทย พ.ศ. ๒๕๗๙
หรือในอีกระยะ ๒๐ ปีข้างหน้า บรรลุผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่ได้กำหนดไว้

บทที่ ๑ สถานการณ์ แนวโน้ม และทิศทางการท่องเที่ยว

๑. สภาพแวดล้อมและบริบทการท่องเที่ยว^๑

อุตสาหกรรมท่องเที่ยวถือเป็นหนึ่งในอุตสาหกรรมหลักของโลกที่ช่วยขับเคลื่อนการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ โดยเป็นอุตสาหกรรมที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลาตามสถานการณ์โลกและพฤติกรรมของผู้บริโภค อุตสาหกรรมท่องเที่ยวของไทยจึงต้องมีการปรับตัวตามกระแสโลกที่เปลี่ยนแปลงไป และวางแผนการพัฒนาให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดเพื่อรักษาและพัฒนาขีดความสามารถด้านการท่องเที่ยวของประเทศจากการประเมินสถานการณ์และแนวโน้มของอุตสาหกรรมท่องเที่ยวทั้งในตลาดโลกและในประเทศ สามารถสรุปสาระสำคัญสถานการณ์ แนวโน้ม และทิศทางการพัฒนาการท่องเที่ยวไทยในระยะ ๒๐ ปี ดังนี้

๑.๑ สถานการณ์และแนวโน้มการท่องเที่ยวในตลาดโลก

การท่องเที่ยวทั่วโลกมีการเติบโตและขยายตัวอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะในภูมิภาคเอเชีย แปซิฟิก จากรายงานขององค์การการท่องเที่ยวโลก (UNWTO) พบว่า ในปี พ.ศ. ๒๕๕๘ มีจำนวนนักท่องเที่ยวทั่วโลกอยู่ที่ ๑.๒ พันล้านคน มีอัตราการเติบโตอยู่ที่ร้อยละ ๖ ในช่วง ๕ ปีที่ผ่านมา (พ.ศ. ๒๕๕๓ – ๒๕๕๘) โดยในปัจจุบันทวีปยุโรปเป็นทวีปที่มีจำนวนนักท่องเที่ยวมาเยี่ยมเยียนมากที่สุด โดยมีส่วนแบ่งถึงร้อยละ ๕๑ ของนักท่องเที่ยวทั่วโลก อย่างไรก็ตาม การท่องเที่ยวในทวีปเอเชียแปซิฟิกมีการเติบโตขึ้นอย่างรวดเร็ว จากสัดส่วนร้อยละ ๑๓ ของนักท่องเที่ยวทั่วโลกในปี พ.ศ. ๒๕๓๓ สู่ร้อยละ ๒๓ ในปี พ.ศ. ๒๕๕๘ ทั้งนี้ UNWTO คาดการณ์ว่าในอีก ๒๐ ปีข้างหน้า (พ.ศ. ๒๕๗๘) จะมีนักท่องเที่ยวที่เดินทางท่องเที่ยวระหว่างประเทศทั่วโลกเพิ่มขึ้นเกือบเท่าตัว เป็นจำนวนกว่า ๒ พันล้านคน หรือคิดเป็นอัตราการขยายตัวเฉลี่ยที่ร้อยละ ๓ ต่อปี โดยจะมีการเติบโตที่รวดเร็วที่สุดในภูมิภาคเอเชียแปซิฟิก แอฟริกา และตะวันออกกลาง ทั้งนี้ ภูมิภาคเอเชียแปซิฟิกจะมีสัดส่วนนักท่องเที่ยวเพิ่มขึ้นจากร้อยละ ๒๓ (๒๗๗ ล้านคน) เป็นร้อยละ ๓๑ (๖๕๓ ล้านคน) ของนักท่องเที่ยวทั่วโลกในปี พ.ศ. ๒๕๗๘ ในขณะที่สัดส่วนของทวีปยุโรปจะลดลงจากร้อยละ ๕๑ (๖๐๙ ล้านคน) สู่ร้อยละ ๓๙ (๘๑๐ ล้านคน)

ภาคการท่องเที่ยวเป็นหนึ่งในกำลังสำคัญที่ช่วยขับเคลื่อนเศรษฐกิจและเป็นแหล่งจ้างงานสำคัญของโลก โดยเป็นหนึ่งในอุตสาหกรรมที่มีขนาดใหญ่และขยายตัวอย่างรวดเร็ว สภาการเดินทางและการท่องเที่ยวโลก (WTTC) ประเมินว่าในปี พ.ศ. ๒๕๕๘ ภาคการเดินทางและการท่องเที่ยวมีมูลค่าประมาณ ๗.๒ ล้านล้านเหรียญสหรัฐฯ หรือคิดเป็นสัดส่วนกว่าร้อยละ ๙.๘ ของผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศทั่วโลก (Gross Domestic Product: GDP) มีการเติบโตจากปี พ.ศ. ๒๕๕๐ ซึ่งมีมูลค่าอยู่ที่ ๖.๓ ล้านล้านเหรียญสหรัฐฯ กว่าร้อยละ ๓ ต่อปี โดยปัจจัยที่ส่งผลต่อการขยายตัวของการท่องเที่ยวนี้มาจากทั้งปัจจัยโดยตรง (การใช้จ่ายใช้สอยของนักท่องเที่ยวต่างชาติและประชาชนในประเทศ รวมถึงการใช้จ่ายของรัฐบาลในอุตสาหกรรมท่องเที่ยว) และปัจจัยโดยอ้อม (การลงทุนโดยธุรกิจและการใช้จ่ายของรัฐบาลในอุตสาหกรรมเกี่ยวเนื่อง) นอกจากนี้ ภาคบริการและการท่องเที่ยวยังเป็นแหล่งจ้างงานสำคัญของโลก มีแรงงานอยู่ถึง ๒๘๔ ล้านคน หรือคิดเป็นหนึ่งในสิบเอ็ดของการจ้างงานทั้งหมดทั่วโลกในปี พ.ศ. ๒๕๕๘ ทั้งนี้ WTTC คาดการณ์ว่าในอีก ๑๐ ปีข้างหน้า (พ.ศ. ๒๕๖๘) ผลิตภัณฑ์มวลรวมจากภาคการ

^๑ ที่มา กรมการท่องเที่ยว ,UNWTO (The United Nations World Tourism Organization) , WTTC (World Travel & Tourism Council) และ WEF (World Economic Forum)

ท่องเที่ยวจะเติบโตด้วยอัตราเฉลี่ยร้อยละ ๓.๘ ต่อปี ส่งผลให้ผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศทั่วโลกจากการท่องเที่ยวเพิ่มเป็น ๑๑.๔ ล้านล้านเหรียญสหรัฐและสร้างงานกว่า ๓๕๗ ล้านตำแหน่งหรือคิดเป็นหนึ่งในเก้าของการจ้างงานทั่วโลก โดยภูมิภาคเอเชีย แปซิฟิกจะมีการเติบโตของ GDP การท่องเที่ยวสูงที่สุดที่ร้อยละ ๗.๑ โดยมีปัจจัยขับเคลื่อนหลักจากประเทศอินเดียและจีน

ในขณะเดียวกัน แนวโน้มการเปลี่ยนแปลงในตลาดโลกได้สร้างโอกาสทางการตลาดให้กับอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว การพัฒนาการท่องเที่ยวต้องมีความสอดคล้องและตอบรับกับแนวโน้มการท่องเที่ยวที่เปลี่ยนแปลงไปในโลก อาทิ การเติบโตของชนชั้นกลางที่เพิ่มความสามารถในการใช้จ่ายใช้สอยเพื่อการท่องเที่ยว การเติบโตของสายการบินต้นทุนต่ำที่ทำให้การเดินทางเป็นไปได้สะดวกด้วยค่าใช้จ่ายที่ลดลง การเติบโตของประชากรสูงวัยที่ต้องการการอำนวยความสะดวกเพื่อเข้าถึงสถานที่ท่องเที่ยวต่างๆ การเพิ่มขึ้นของการใช้เทคโนโลยีในชีวิตประจำวันเป็นโอกาสให้อุตสาหกรรมท่องเที่ยวสามารถเข้าถึงนักท่องเที่ยวโดยตรงได้มากขึ้น ความต้องการท่องเที่ยวเพื่อประสบการณ์ที่สูงขึ้นทำให้หลายประเทศได้ทำการปรับสินค้า บริการ และเส้นทางท่องเที่ยวเพื่อตอบสนองต่อความต้องการ และการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวทำให้มีกลุ่มสาขาการท่องเที่ยวเติบโตใหม่มากมาย อีกทั้งหลายประเทศหันมาเพิ่มความหลากหลายของการท่องเที่ยวเพื่อให้สามารถตอบรับกับความต้องการที่หลากหลายได้

๑.๒ สถานการณ์และแนวโน้มการท่องเที่ยวของประเทศไทย

ภาคการท่องเที่ยวเป็นหนึ่งในตัวจักรสำคัญในการขับเคลื่อนการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมไทย โดยในปี พ.ศ. ๒๕๕๘ อุตสาหกรรมท่องเที่ยวของไทยนั้นสร้างรายได้กว่า ๒.๒๓ ล้านล้านบาท และมูลค่าอุตสาหกรรมท่องเที่ยวคิดเป็นกว่าร้อยละ ๑๗ ของผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ ซึ่งถือว่าอยู่ในระดับสูงเมื่อเทียบกับประเทศอื่นในภูมิภาคเอเชีย แปซิฟิก ในขณะเดียวกันอุตสาหกรรมท่องเที่ยวไทยยังเป็นแหล่งที่มาของเงินตราต่างประเทศและเป็นกลไกสำคัญในการจ้างงานกว่า ๔ ล้านตำแหน่งทั่วประเทศ แสดงให้เห็นถึงบทบาทสำคัญของภาคการท่องเที่ยวในการขับเคลื่อนการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศและส่งเสริมการพัฒนาสังคมและคุณภาพชีวิตของคนในชาติ

อุตสาหกรรมท่องเที่ยวไทยมีการขยายตัวอย่างต่อเนื่อง จากจำนวนนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติที่เพิ่มขึ้นติดอันดับที่ ๑๑ ของโลก สะท้อนให้เห็นได้จากแนวโน้มจำนวนนักท่องเที่ยวที่ขยายตัวเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วและต่อเนื่อง โดยในระยะที่ผ่านมา จำนวนนักท่องเที่ยวเพิ่มขึ้นจาก ๑๔ ล้านคน ในปี พ.ศ. ๒๕๕๒ มาเป็น ๒๙.๘ ล้านคน ในปี พ.ศ. ๒๕๕๘ ซึ่งมากเป็นอันดับที่ ๑๑ ของโลก โดยประเทศที่เดินทางมาท่องเที่ยวประเทศไทยมากที่สุด ได้แก่ จีน มาเลเซีย ญี่ปุ่น เกาหลี และลาว ตามลำดับ สำหรับแนวโน้มนักท่องเที่ยวภายในประเทศ (ไทยเที่ยวไทย) พบว่า ในช่วงปี พ.ศ. ๒๕๕๔ – ๒๕๕๘ มีการเติบโตกว่าร้อยละ ๙ ต่อปี โดยในปี พ.ศ. ๒๕๕๗ นักท่องเที่ยวชาวไทยเดินทางคิดเป็น ๑๓๖.๒ ล้านคน-ครั้ง และเพิ่มสูงขึ้นในปี พ.ศ. ๒๕๕๘ ที่ ๑๓๘.๘ ล้านคน-ครั้ง อย่างไรก็ตาม อัตราการท่องเที่ยวภายในประเทศของชาวไทยยังอยู่ในระดับต่ำกว่าหากเทียบกับประเทศอื่นในภูมิภาค

รายได้จากการท่องเที่ยวมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นตามจำนวนนักท่องเที่ยว โดยในปี พ.ศ. ๒๕๕๖ ประเทศไทยมีรายได้จากการท่องเที่ยวอยู่ที่ ๑.๒ ล้านล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ ๑๙ จากปีที่ผ่านมา แม้ว่าในปี พ.ศ. ๒๕๕๗ จะมีเหตุการณ์ชุมนุมทางการเมืองเกิดขึ้น ส่งผลให้รายได้จากการท่องเที่ยวลดลงเหลือจำนวน ๑.๑๗ ล้านล้านบาท เพิ่มขึ้นเพียงร้อยละ ๕ แต่รายได้ก็สามารถปรับตัวขึ้นสูงกว่าระดับเดิมมาอยู่ที่ ๒.๒๓ ล้านล้านบาท ในปี พ.ศ. ๒๕๕๘ ซึ่งในจำนวนนี้แบ่งเป็นรายได้จากนักท่องเที่ยวต่างชาติ จำนวน ๑.๔๔ ล้านล้านบาท และรายได้จาก

นักท่องเที่ยวไทย จำนวน ๐.๗๙ ล้านล้านบาท นอกจากนั้น จากการเก็บสถิติของ UNWTO ประเทศไทยมีรายได้จากนักท่องเที่ยวต่างชาติสูงถึง ๔๔.๖ พันล้านเหรียญสหรัฐ หรือสูงเป็นอันดับที่ ๖ ของโลก ทั้งนี้ คาดการณ์ว่ารายได้จากการท่องเที่ยวทั้งนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างชาติ ในปี พ.ศ. ๒๕๕๙ จะมีรายได้รวม ๒.๔ ล้านล้านบาท และในปี พ.ศ. ๒๕๖๐ จะมีรายได้สูงถึง ๒.๕ ล้านล้านบาท

การใช้จ่ายของนักท่องเที่ยวต่อครั้งสูงขึ้นถึงแม้วันพักเฉลี่ยของนักท่องเที่ยวจะลดลง โดยในปี พ.ศ. ๒๕๕๘ นักท่องเที่ยวต่างชาติมีการใช้จ่ายเป็นจำนวนเฉลี่ย ๕,๐๗๓.๗ บาทต่อวัน เพิ่มขึ้นจากปีก่อนหน้ากว่าร้อยละ ๖.๒ ในทางตรงกันข้าม จำนวนวันพักเฉลี่ยของนักท่องเที่ยว ลดลงมาอยู่ที่เฉลี่ย ๙.๖ วัน ซึ่งลดลงร้อยละ ๓.๕ จากปีที่ผ่านมา ทั้งนี้เป็นผลมาจากการเพิ่มขึ้นของนักท่องเที่ยวในระยะใกล้ โดยเฉพาะนักท่องเที่ยวจากประเทศจีนและมาเลเซีย รวมทั้งประเทศเพื่อนบ้านในอาเซียน อนึ่ง ปัจจัยโดยรวมยังส่งเสริมการพัฒนาของนักท่องเที่ยวต่างชาติ อาทิ สถานการณ์ภายในประเทศที่เริ่มดีขึ้นทำให้การท่องเที่ยวไทยฟื้นตัวอย่างรวดเร็ว การเพิ่มขึ้นของจำนวนนักท่องเที่ยวจีน และค่าโดยสารสายการบินระหว่างประเทศที่ลดลง

๑.๓ ศักยภาพอุตสาหกรรมท่องเที่ยวของประเทศไทย

อุตสาหกรรมท่องเที่ยวของประเทศไทยมีจุดเด่นและข้อได้เปรียบจากประเทศคู่แข่งหลายประการ เช่น ทำเลที่ตั้งเป็นจุดศูนย์กลางของภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ความหลากหลายของทรัพยากรธรรมชาติ ศิลปวัฒนธรรม ประเพณีที่เป็นเอกลักษณ์ อธิปไตยของคนไทย เป็นต้น นอกจากนี้ ในปี พ.ศ. ๒๕๕๘ World Economic Forum ได้จัดอันดับขีดความสามารถในการแข่งขันด้านการท่องเที่ยวของประเทศไทยอยู่ในอันดับที่ ๓๕ จาก ๑๔๑ ประเทศทั่วโลก โดยหากพิจารณาในด้านที่สำคัญ จะพบว่า ด้านทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม ประเทศไทยอยู่ในอันดับที่ ๑๖ ด้านโครงสร้างพื้นฐานของการคมนาคมทางอากาศ อยู่ในอันดับที่ ๑๗ ด้านแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม อยู่ในอันดับที่ ๓๔ ด้านความพร้อมของระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ อยู่ในอันดับที่ ๖๐ ทั้งหมดนี้ล้วนแล้วแต่เป็นจุดแข็งของการท่องเที่ยวของไทย แสดงให้เห็นถึงควมมีเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมและความหลากหลายของสถานที่ท่องเที่ยว และความสามารถของประเทศไทยในการเป็นแหล่งท่องเที่ยวยอดนิยมระดับโลก อย่างไรก็ตาม ทรัพยากรด้านการท่องเที่ยวต้องได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้สามารถคงความนิยมและรักษาอันดับขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ

ผลกระทบจากแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงต่อภาพรวมอุตสาหกรรมท่องเที่ยวไทยในอนาคตแสดงถึงศักยภาพในการสร้างรายได้จากการท่องเที่ยวเพิ่มขึ้น ทั้งจากนักท่องเที่ยวต่างประเทศและนักท่องเที่ยวภายในประเทศ โดยการพัฒนาการท่องเที่ยวในอนาคตควรมุ่งเน้นการบรรลุเป้าหมายเชิงคุณภาพของการเติบโตด้านรายได้จากนักท่องเที่ยวในกลุ่มต่าง ๆ โดยมีความจำเป็นที่จะต้องเข้าใจพฤติกรรมและความต้องการที่แตกต่างกันของนักท่องเที่ยวแต่ละกลุ่มที่มีศักยภาพในการเติบโตในอนาคตเพื่อตอบสนองต่ออุปสงค์ของตลาดการท่องเที่ยวที่เปลี่ยนแปลงไป อีกทั้งยังต้องมีการเตรียมพร้อมทั้งในด้านโครงสร้างพื้นฐานและบุคลากรเพื่อรองรับภาวะการแข่งขันในตลาดการท่องเที่ยวโลกที่ทวีความรุนแรงขึ้น

โดยสรุป อุตสาหกรรมท่องเที่ยวของประเทศไทยมีทั้งจุดแข็ง จุดอ่อน ศักยภาพ และอุปสรรคในการพัฒนา ประเทศไทยมีความโดดเด่นเรื่องสถานที่ท่องเที่ยวที่สามารถสร้างความพึงพอใจได้สูง แต่ยังขาดการอนุรักษ์และบริหารจัดการขีดความสามารถในการรองรับของแหล่งท่องเที่ยวโดยเฉพาะในพื้นที่ที่เป็นที่นิยมสูง การกระจายรายได้และผลประโยชน์จากการท่องเที่ยวสู่ท้องถิ่นยังต้องได้รับการพัฒนา ความเสี่ยงจากการพึ่งพาลตลาดนักท่องเที่ยวประเทศใดประเทศหนึ่งมากเกินไปยังคงมีให้เห็น อีกทั้งความปลอดภัยสำหรับนักท่องเที่ยวยังต้อง

ปรับปรุงและเร่งปรับภาพลักษณ์ด้านลบ ความสะอาดและสุขอนามัยของสถานที่ท่องเที่ยวรวมทั้งความพร้อมทางด้านเทคโนโลยีเป็นอีกประเด็นที่ประเทศไทยต้องให้ความสนใจในการพัฒนา เพื่อยกระดับอุตสาหกรรมท่องเที่ยวให้มีมาตรฐานสูงขึ้นและดึงดูดนักท่องเที่ยวตลาดคุณภาพ อันจะส่งเสริมความยั่งยืนในการพัฒนาการท่องเที่ยวของประเทศไทยในระยะยาว

๒. การพัฒนาการท่องเที่ยวของประเทศคู่แข่งและประเทศต้นแบบรายสำคัญ

บทเรียนจากประเทศต้นแบบและประเทศคู่แข่งรายสำคัญ ทำให้ประเทศไทยสามารถนำมาปรับใช้เพื่อการกำหนดทิศทางการพัฒนาให้มีวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่ชัดเจนขึ้น การทบทวนวิเคราะห์แผนพัฒนาการท่องเที่ยวของประเทศที่ประสบความสำเร็จอย่างสูงในด้านการท่องเที่ยว อย่างเช่น ประเทศจีน สหราชอาณาจักร ออสเตรเลีย มัลดีฟส์ และประเทศต้นแบบ เช่น ญี่ปุ่น รวมทั้งประเทศคู่แข่งที่สำคัญ ได้แก่ สิงคโปร์ และมาเลเซีย สามารถสรุปข้อเรียนรู้สำคัญได้ คือ หลายประเทศเน้นการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน ซึ่งรวมถึงการพัฒนาคุณภาพของสิ่งอำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยว การคมนาคมเพื่อการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว การพัฒนาคุณภาพของบุคลากร และการนำเอาเทคโนโลยีมาช่วยเพิ่มประสิทธิภาพและเพื่ออำนวยความสะดวกด้านข้อมูลแก่นักท่องเที่ยว ในด้านทิศทางการพัฒนาบางประเทศเลือกที่จะตั้งเป้าหมายดึงดูดนักท่องเที่ยวอย่างเฉพาะเจาะจง ในขณะที่บางประเทศตั้งเป้าหมายการพัฒนาเชิงกลุ่มการท่องเที่ยวที่ประเทศนั้นๆมีศักยภาพ การบูรณาการเป็นยุทธศาสตร์การพัฒนาที่ได้รับการเน้นย้ำในทุกแผนพัฒนา เนื่องจากการบูรณาการของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเป็นกลไกสำคัญที่ช่วยผลักดันแผนให้เป็นรูปธรรม และช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการปรับตัวให้เข้ากับความต้องการของนักท่องเที่ยวที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว

๓. นโยบายและแผนยุทธศาสตร์ด้านการท่องเที่ยว

การท่องเที่ยวเป็นอุตสาหกรรมที่ช่วยสร้างรายได้ และมีความสามารถที่จะกระจายรายได้สู่ประชาชนทุกภาคส่วนอย่างแท้จริง หลายหน่วยงานจึงได้ให้ความสำคัญกับการร่วมพัฒนาการท่องเที่ยว ดังนั้นเพื่อให้การพัฒนาทั้งหมดเป็นไปอย่างสอดคล้องและมีทิศทางเดียวกัน การพัฒนาวิสัยทัศน์การท่องเที่ยวของประเทศจำเป็นต้องบูรณาการกับกรอบยุทธศาสตร์การพัฒนาอื่นๆ ที่เกี่ยวเนื่องในทุกระดับ ได้แก่ ระดับประเทศ เช่น ยุทธศาสตร์ชาติ ระยะ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๗๙) แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๖๔) รวมถึง ระดับนานาชาติ เช่น แผนยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวอาเซียน (พ.ศ. ๒๕๕๙ – ๒๕๖๘) แผนการตลาดการท่องเที่ยวอนุภูมิภาคกลุ่มแม่น้ำโขง (พ.ศ. ๒๕๕๘ – ๒๕๖๓) กรอบความร่วมมือระหว่างประเทศอื่น ๆ เช่น CLMVT (กัมพูชา ลาว เมียนมา เวียดนาม ไทย) เป็นต้น

จากการทบทวนนโยบายและยุทธศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวดังกล่าว นำมาสู่แนวคิดหลักในการพัฒนาการท่องเที่ยวของไทยในระยะ ๒๐ ปี ภายใต้กรอบแนวคิดหลักๆ ดังนี้

- **หลักการสำคัญ** คือ การส่งเสริมความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน ของประเทศ การวางตำแหน่งทางการตลาดเป็นแหล่งท่องเที่ยวคุณภาพ เป็นแหล่งเพิ่มรายได้ และกระจายความเจริญสู่ประชาชน โดยมุ่งเน้นการเชิดชูอัตลักษณ์และวัฒนธรรมไทยเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวของประเทศ
- **เป้าหมายของการพัฒนา** คือ การยกระดับประเทศไทยให้เป็นประเทศพัฒนาแล้ว การบริหารจัดการอย่างมีประสิทธิภาพ การเป็นแหล่งท่องเที่ยวคุณภาพอย่างยั่งยืน
- **ประเด็นยุทธศาสตร์หลัก** คือ การยกระดับสินค้าและบริการ การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน การพัฒนาบุคลากรและการมีส่วนร่วมของประชาชน การส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงคุณภาพ การพัฒนาการบริหารจัดการด้านการท่องเที่ยว

๔. ผลการสังเคราะห์ประเด็นสำคัญต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวไทย

อุตสาหกรรมท่องเที่ยวทั่วโลกมีแนวโน้มเติบโตอย่างต่อเนื่อง โดยมีปัจจัยขับเคลื่อนมาจากเศรษฐกิจโลกที่พัฒนาขึ้น ซึ่งส่งผลต่อการเพิ่มขึ้นของชนชั้นกลางที่มีศักยภาพในการท่องเที่ยว กอปรกับการเติบโตของสายการบินต้นทุนต่ำที่ช่วยลดค่าใช้จ่ายในการเดินทางและเพิ่มการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวรอง ทำให้มีจำนวนนักท่องเที่ยวทั่วโลกเพิ่มสูงขึ้น อีกทั้งการปรับใช้เทคโนโลยีในการท่องเที่ยว เนื่องจากการเติบโตอย่างก้าวกระโดดของการใช้เทคโนโลยีในชีวิตประจำวันและสื่อสังคมออนไลน์ การพัฒนาการท่องเที่ยวในอนาคต ต้องให้ความสำคัญกับการพัฒนาเทคโนโลยี ทั้งในด้านการเป็นแหล่งข้อมูลสำคัญและการเป็นเครื่องมืออำนวยความสะดวกเพื่อการท่องเที่ยว นอกจากนี้ ความต้องการของนักท่องเที่ยวมีการเปลี่ยนแปลงไปเช่นเดียวกันจากการเดินทางท่องเที่ยวเพื่อเยี่ยมชมสถานที่ เป็นการท่องเที่ยวที่มุ่งเน้นประสบการณ์ ซึ่งนับเป็นโอกาสที่ประเทศไทยจะดึงเอาจุดเด่นด้านวัฒนธรรมและความเป็นอยู่วิถีไทยมานำเสนอต่อนักท่องเที่ยวได้อย่างมีเอกลักษณ์

ในขณะเดียวกัน ประเทศต้นแบบและคู่แข่งรายสำคัญของประเทศไทยได้มีการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างรวดเร็ว โดยมีการเน้นย้ำที่การพัฒนาคุณภาพของการท่องเที่ยวอย่างองค์รวม อันประกอบด้วยการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน การคมนาคม การอำนวยความสะดวก คุณภาพของบุคลากร และการปรับใช้เทคโนโลยี อีกทั้งยังมีการผลักดันการดำเนินงานอย่างบูรณาการ ทั้งระหว่างภาครัฐ ภาครัฐกับเอกชน และภาครัฐกับประชาชน ซึ่งเป็นอีกบทเรียนสำคัญของประเทศไทยในการพัฒนาระบบการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ ซึ่งจะเป็นกลไกนำไปสู่การพัฒนาอย่างมีส่วนร่วมและเป็นรูปธรรม นอกจากนี้ จากการศึกษาแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาที่เกี่ยวข้องด้านการท่องเที่ยว โดยเฉพาะอย่างยิ่งแผนยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี ซึ่งมุ่งให้ประเทศไทยเป็นประเทศที่มีความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน เป็นการวางหลักการการพัฒนาให้อุตสาหกรรมท่องเที่ยวไทยด้วยจุดมุ่งหมายเพื่อให้การท่องเที่ยวสามารถเป็นแหล่งสร้างรายได้และกระจายรายได้ได้อย่างยั่งยืน อันจะช่วยขับเคลื่อนประเทศไทยให้เป็นประเทศรายได้สูงที่พัฒนาแล้วตามเจตจำนงของแผนยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี

อย่างไรก็ดี ประเทศไทยยังประสบปัญหาในด้านความยั่งยืนของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ความปลอดภัย ความสะอาด คุณภาพของแหล่งท่องเที่ยว และการกระจายตัวของนักท่องเที่ยว ดังนั้น แนวทางการพัฒนาตามวิสัยทัศน์การท่องเที่ยวไทย พ.ศ. ๒๕๗๙ จึงควรให้ความสำคัญกับการพัฒนาคุณภาพของอุตสาหกรรม การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานเพื่อเพิ่มความสะดวก ความปลอดภัย และการเชื่อมต่อสู่พื้นที่ท่องเที่ยวต่างๆ รวมทั้งการพัฒนาคุณภาพบุคลากรการท่องเที่ยว การสร้างจิตสำนึกและการมีส่วนร่วมของภาคประชาชน เพื่อเปิดโอกาสการพัฒนาและสนับสนุนการกระจายรายได้อย่างแท้จริง โดยมีการส่งเสริมการตลาดอย่างมีประสิทธิภาพและการปรับใช้เทคโนโลยี รวมถึงการวางระบบบริหารอย่างเป็นรูปแบบเพื่อเพิ่มการบูรณาการในการทำงาน

วิสัยทัศน์การท่องเที่ยวไทย พ.ศ. ๒๕๗๙ จึงได้จัดทำและพัฒนาขึ้นบนหลักการที่มุ่งส่งเสริมความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืนของประเทศไทย ผ่านการพัฒนาการท่องเที่ยวที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดโลกและสอดคล้องกับศักยภาพของอุตสาหกรรมท่องเที่ยวของไทย บนเอกลักษณ์ของความเป็นไทยที่โดดเด่นและมีคุณภาพระดับโลก เพื่อให้อุตสาหกรรมท่องเที่ยวสามารถเป็นแหล่งสร้างและกระจายรายได้สู่ประชาชนทุกภาคส่วนอย่างยั่งยืน

บทที่ ๒ วิสัยทัศน์การท่องเที่ยวไทย

อุตสาหกรรมท่องเที่ยวของไทยมีการพัฒนาและเติบโตอย่างต่อเนื่อง เห็นได้จากความสำเร็จหลายประการ เช่น การเพิ่มขึ้นของจำนวนนักท่องเที่ยวต่างชาติ อัตราการขยายตัวของรายได้จากการท่องเที่ยว ชีตความสามารถในการแข่งขันด้านการท่องเที่ยวอยู่ในอันดับที่ดีขึ้น และแหล่งท่องเที่ยวของไทยได้รับความนิยมติดอันดับต้นๆของโลก อย่างไรก็ตาม อุตสาหกรรมท่องเที่ยวของประเทศไทยยังประสบปัญหาด้านความยั่งยืนของทรัพยากรการท่องเที่ยว ปัญหาภาพลักษณ์ด้านความปลอดภัย ความสะอาดของแหล่งท่องเที่ยว คุณภาพของธุรกิจท่องเที่ยว และการกระจุกตัวของนักท่องเที่ยว ดังนั้นเพื่อรักษาขีดความสามารถในการแข่งขันและต่อยอดการพัฒนาบนพื้นฐานของศักยภาพและโอกาสด้านการท่องเที่ยว จึงควรกำหนดแนวทางการพัฒนาอุตสาหกรรมท่องเที่ยวของไทย โดยมีจุดมุ่งหมายที่จะพัฒนา รักษา และยกระดับคุณภาพและมาตรฐานการท่องเที่ยวไทย เพื่อให้เป็นกลไกในการขับเคลื่อนประเทศไทยให้เป็นประเทศพัฒนาแล้ว บนพื้นฐานของความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน ตามกรอบยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี

การจัดทำวิสัยทัศน์การท่องเที่ยวไทย พ.ศ. ๒๕๖๔ เป็นการดำเนินการในช่วงเวลาแห่งการปฏิรูปประเทศไทยให้ก้าวไปสู่การเป็นประเทศที่มีความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน โดยประชาชนและทุกภาคส่วนของสังคมเข้ามามีส่วนร่วมในการปฏิรูป เพื่อประสานประโยชน์และสามารถอยู่ร่วมกันได้อย่างสงบสุข โดยมีวัตถุประสงค์หลักของการท่องเที่ยวของประเทศไทยคือ ผลประโยชน์จากการท่องเที่ยวต่อประเทศในองค์รวม ได้แก่ การเป็นแหล่งเพิ่มรายได้ให้แก่ประเทศและกระจายรายได้สู่ประชาชน การแสดงให้เห็นถึงคุณค่าของอัตลักษณ์และวัฒนธรรมไทย และการส่งเสริมการพัฒนาคุณภาพชีวิตที่ดีของประชาชน ในขณะเดียวกัน การพิจารณาแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวควรคำนึงถึงค่านิยมหลักของการท่องเที่ยวของประเทศไทย นั่นคือการปรับสมดุลการท่องเที่ยว การเชิดชูวิถีไทย และการเน้น "คน" เป็นศูนย์กลางของการพัฒนา โดยมีองค์ประกอบที่การท่องเที่ยวของไทยควรแสดงถึงและคงไว้ อันได้แก่ การอนุรักษ์มรดกวัฒนธรรมอันดีงามของประเทศไทย การให้ความสำคัญต่อความยั่งยืนของการท่องเที่ยว และนักท่องเที่ยว และการกระจายรายได้และความเจริญของประเทศ ในฐานะที่เป็นวาระแห่งชาติ

ดังนั้น จึงได้มีการกำหนดวิสัยทัศน์การท่องเที่ยวไทย พ.ศ. ๒๕๖๔ เพื่อเป็นกรอบชี้แนะการพัฒนาการท่องเที่ยวไทยในระยะยาว ซึ่งเป็นผลสังเคราะห์จากการวิเคราะห์และประเมินผลกระทบจากบริบทสภาพแวดล้อมและแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงในระยะยาว รวมทั้งได้มีการผ่านกระบวนการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน ดังนี้

วิสัยทัศน์การท่องเที่ยวไทย พ.ศ. ๒๕๖๔

"ประเทศไทยเป็นแหล่งท่องเที่ยวคุณภาพชั้นนำของโลกที่เติบโตอย่างมีดุลยภาพบนพื้นฐานความเป็นไทย เพื่อส่งเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และกระจายรายได้สู่ประชาชนทุกภาคส่วนอย่างยั่งยืน"

วิสัยทัศน์การท่องเที่ยวไทย พ.ศ. ๒๕๗๙ มีแนวคิดหลักในการพัฒนาตามองค์ประกอบ ๕ ประการ ได้แก่

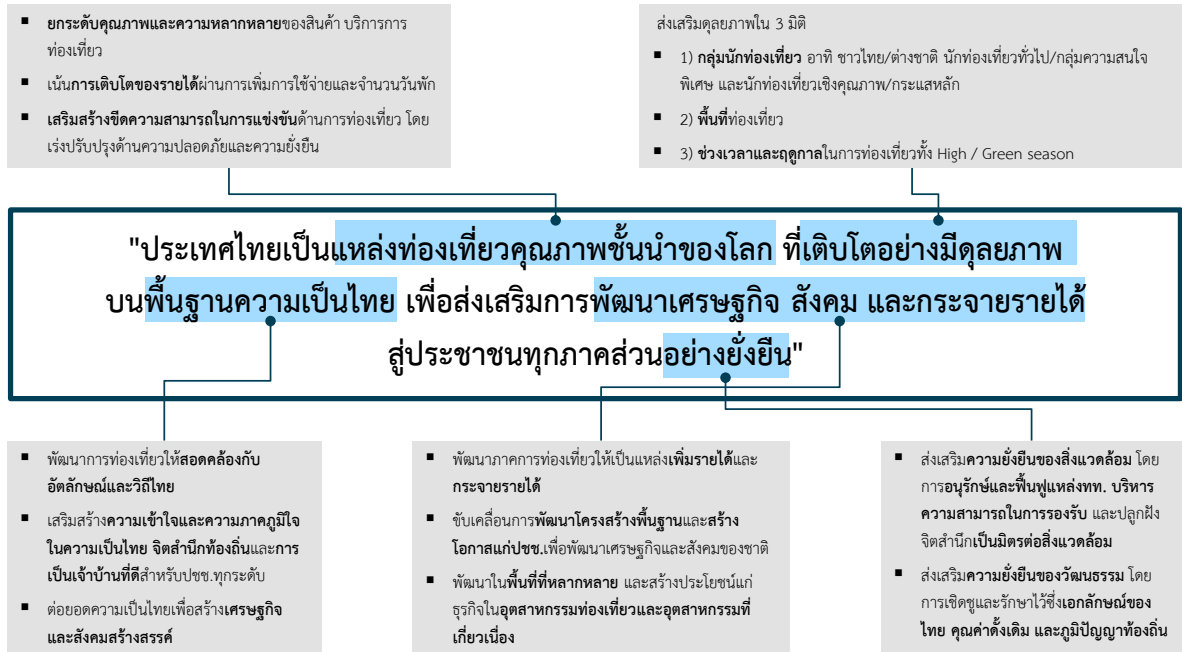
ประการที่หนึ่ง ประเทศไทยเป็นแหล่งท่องเที่ยวคุณภาพชั้นนำของโลก ด้วยการยกระดับคุณภาพและเพิ่มความหลากหลายของสินค้าและบริการด้านการท่องเที่ยวให้มีมาตรฐานเป็นที่ยอมรับในระดับสากล มุ่งเพิ่มรายได้จากการท่องเที่ยวโดยเน้นการเพิ่มค่าใช้จ่ายและวันพักต่อครั้งของการเดินทางของนักท่องเที่ยว และเสริมสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันด้านการท่องเที่ยวของประเทศ

ประการที่สอง การเติบโตอย่างมีคุณภาพ โดยส่งเสริมคุณภาพในการเติบโตของการท่องเที่ยวระหว่างกลุ่มนักท่องเที่ยว อาทิ ระหว่างนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างชาติ ระหว่างนักท่องเที่ยวตามถิ่นที่อยู่ และระหว่างกลุ่มนักท่องเที่ยวทั่วไปและนักท่องเที่ยวที่มีความสนใจเฉพาะ ส่งเสริมคุณภาพในการเติบโตระหว่างพื้นที่ท่องเที่ยว โดยเน้นการกระจายการพัฒนาการท่องเที่ยวในเมืองท่องเที่ยวรองและพื้นที่ชุมชนท้องถิ่น ส่งเสริมคุณภาพในการเติบโตระหว่างช่วงเวลาและฤดูกาล

ประการที่สาม การเติบโตบนพื้นฐานความเป็นไทย โดยเน้นการพัฒนาสินค้าและบริการด้านการท่องเที่ยว และแหล่งท่องเที่ยว ให้สอดคล้องกับอัตลักษณ์และวิถีไทย เสริมสร้างความเข้าใจแก่นักท่องเที่ยวและประชาชนถึงอัตลักษณ์ความเป็นไทย และเสริมสร้างความภาคภูมิใจในความเป็นไทยและการเป็นเจ้าบ้านที่ดีสำหรับประชาชนทุกระดับ

ประการที่สี่ การส่งเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และกระจายรายได้สู่ประชาชนทุกภาคส่วน โดยมุ่งพัฒนาการท่องเที่ยวให้เป็นแหล่งเพิ่มรายได้ และกระจายรายได้แก่ประเทศ พัฒนาการท่องเที่ยวให้เป็นหนึ่งในตัวขับเคลื่อนการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานของประเทศ และสร้างโอกาสเพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของชาติ พัฒนาการท่องเที่ยวในภูมิภาคและเขตพัฒนาการท่องเที่ยว โดยเฉพาะในพื้นที่ในเมืองรองและชนบท และสนับสนุนภาคการลงทุนแก่ธุรกิจใ่อุตสาหกรรมท่องเที่ยวและอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้อง

ประการที่ห้า การพัฒนาอย่างยั่งยืน ด้วยการส่งเสริมความยั่งยืนของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยการอนุรักษ์และฟื้นฟูแหล่งท่องเที่ยวที่เสี่ยงต่อการเสื่อมโทรม การบริหารความสามารถในการรองรับ และการปลูกฝังจิตสำนึกความเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ส่งเสริมความยั่งยืนของวัฒนธรรม โดยการเชิดชูและรักษาไว้ซึ่งเอกลักษณ์ของไทย คุณค่าดั้งเดิม และภูมิปัญญาท้องถิ่น



องค์ประกอบหลักของวิสัยทัศน์การท่องเที่ยวไทย พ.ศ. ๒๕๗๙

ทั้งนี้ ได้มีการกำหนดแนวทางการพัฒนา (Roadmap) ในระยะ ๒๐ ปี เพื่อให้สามารถบรรลุเป้าหมายตามกรอบเวลาในการพัฒนาสู่การบรรลุวิสัยทัศน์การท่องเที่ยวไทย ทั้งในระยะสั้น ระยะกลาง และระยะยาว ดังนี้

ช่วงเวลา	แนวทางขับเคลื่อนวิสัยทัศน์การท่องเที่ยวไทย พ.ศ. ๒๕๗๙
ระยะสั้น หรือ ภายใน ๕ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๔)	- อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวยังคงเป็นหนึ่งในตัวจักรสำคัญในการพัฒนาเศรษฐกิจและการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน โดยมีการสนับสนุนจากภาครัฐให้ภาคเอกชนและชุมชนท้องถิ่นมีส่วนร่วมมากขึ้นในการพัฒนาการท่องเที่ยว - ประเทศไทยยังคงเป็นแหล่งท่องเที่ยวชั้นนำในด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ทางทะเล และการแพทย์ และการใช้จ่ายต่อหัวเติบโตอย่างต่อเนื่องสำหรับกลุ่มภูมิศาสตร์หลักปัจจุบัน (เช่น จีน และ ASEAN) ทั้งนี้ เริ่มมีการส่งเสริมและสนับสนุนการเป็นแหล่งท่องเที่ยวชั้นนำในรูปแบบการท่องเที่ยว (segments) ใหม่ และเริ่มมีการขยายเป้าหมายกลุ่มภูมิศาสตร์เพิ่มเติม - กฎและข้อบังคับเคร่งครัดมากขึ้นในด้านความยั่งยืน และผู้ที่เกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวมีความเข้าใจและตระหนักถึงความสำคัญของความยั่งยืน - ประเทศไทยเป็น Gateway สู่การท่องเที่ยวในอนุภูมิภาค CLMVT โดยนักท่องเที่ยวจำนวนมากเดินทางมาท่องเที่ยวในประเทศไทยก่อนการไปท่องเที่ยวในประเทศอื่นๆในอนุภูมิภาค
ระยะกลาง หรือ ภายใน ๑๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๗๐)	- อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวยังคงเป็นหนึ่งในตัวจักรสำคัญในการพัฒนาเศรษฐกิจและลดความเหลื่อมล้ำของคนในชาติโดยชุมชนท้องถิ่นมีความพร้อมที่จะเป็นผู้นำในการพัฒนาการท่องเที่ยว - ประเทศไทยเป็นแหล่งท่องเที่ยวชั้นนำในอีกอย่างน้อย ๑ รูปแบบการท่องเที่ยว (segment) ใหม่ นอกเหนือจากการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ทางทะเล และการแพทย์ และเป็นแหล่งท่องเที่ยวยอดนิยมสำหรับกลุ่มภูมิศาสตร์ที่กว้างขวางขึ้น

ช่วงเวลา	แนวทางขับเคลื่อนวิสัยทัศน์การท่องเที่ยวไทย พ.ศ. ๒๕๗๙
	๓. ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการเสริมสร้างความยั่งยืนในการท่องเที่ยวอย่างแท้จริง ๔. ประเทศไทยเป็น Gateway สู่อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวในภูมิภาค ASEAN โดยนักท่องเที่ยวจำนวนมากเดินทางมาท่องเที่ยวในประเทศไทยก่อนการไปท่องเที่ยวในประเทศอื่นๆในภูมิภาค
ระยะยาว หรือภายใน ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๗๙)	๑. ประเทศไทยเป็นแหล่งท่องเที่ยวชั้นนำของเอเชีย แปซิฟิกในรูปแบบการท่องเที่ยวใหม่ นอกเหนือจากการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม เชิงทะเลและชายหาด และเชิงการแพทย์ ๒. ประเทศไทยมีนักท่องเที่ยวจากทุกมุมโลก และการใช้จ่ายต่อหัวเติบโตอย่างต่อเนื่องในทุกกลุ่มนักท่องเที่ยว ๓. มีการพัฒนาเขตพัฒนาการท่องเที่ยวตามศักยภาพและอัตลักษณ์ของทุกจังหวัด ๔. การท่องเที่ยวเป็นรากฐานการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมโดยประชาชนทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการพัฒนาและขับเคลื่อนอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว ๕. ประเทศไทยเป็นหนึ่งในผู้นำของเอเชีย แปซิฟิก ในด้านความยั่งยืนของอุตสาหกรรมท่องเที่ยว ๖. ประเทศไทยเป็นประตูแห่งการเดินทางท่องเที่ยวสู่ทวีปเอเชีย แปซิฟิก

บทที่ ๓ ยุทธศาสตร์การพัฒนากองท่องเที่ยวไทย ระยะ ๒๐ ปี

เพื่อให้บรรลุวิสัยทัศน์ระยะ ๒๐ ปี ที่ว่า ประเทศไทยเป็นแหล่งท่องเที่ยวคุณภาพชั้นนำของโลกที่เติบโตอย่างมีคุณภาพบนพื้นฐานความเป็นไทย เพื่อส่งเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และกระจายรายได้สู่ "ประชาชนทุกภาคส่วนอย่างยั่งยืน" จึงได้มีการวางแผนทางการพัฒนา ซึ่งมีจุดมุ่งหมายเพื่อวางรากฐานและแก้ไขปัญหาที่เป็นอุปสรรคสำคัญต่อการพัฒนากองท่องเที่ยว เพื่อการเตรียมความพร้อมของอุตสาหกรรมท่องเที่ยวสู่การเติบโตในอนาคต โดยได้มีการกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนากองออกเป็น ๕ ยุทธศาสตร์ ดังนี้

ยุทธศาสตร์ที่ ๑ การพัฒนาคุณภาพแหล่งท่องเที่ยว สินค้า และบริการด้านการท่องเที่ยวให้เกิดความสมดุลและยั่งยืน

ยุทธศาสตร์ที่ ๒ การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวก เพื่อรองรับการขยายตัวของกองท่องเที่ยว

ยุทธศาสตร์ที่ ๓ การพัฒนาบุคลากรด้านการท่องเที่ยว และสนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนากองท่องเที่ยว

ยุทธศาสตร์ที่ ๔ การสร้างความสมดุลให้กับกองท่องเที่ยวไทย ผ่านการตลาดเฉพาะกลุ่ม การส่งเสริมวิถีไทย และการสร้างความเชื่อมั่นของนักท่องเที่ยว

ยุทธศาสตร์ที่ ๕ การบูรณาการการบริหารจัดการกองท่องเที่ยว และการส่งเสริมความร่วมมือระหว่างประเทศ



วิสัยทัศน์และยุทธศาสตร์การพัฒนากองท่องเที่ยวไทย

โดยมีสรุปประเด็นสำคัญที่นำไปสู่การดำเนินการพัฒนาการท่องเที่ยวของไทยภายใต้ ๕ ยุทธศาสตร์ ดังนี้

ยุทธศาสตร์ที่ ๑ การพัฒนาคุณภาพแหล่งท่องเที่ยว สินค้าและบริการด้านการท่องเที่ยว โดยมุ่งเน้นการพัฒนาให้เกิดความสมดุลและยั่งยืน เนื่องด้วยพื้นฐานการเติบโตของการท่องเที่ยวที่มีปัจจัยหลักที่คุณภาพของแหล่งท่องเที่ยว สินค้า และบริการ ที่ต้องได้มาตรฐานระดับสากลและมีเอกลักษณ์โดดเด่น การพัฒนาต้องเกิดขึ้นอย่างเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมและมีความสมดุลทั้งในด้านพื้นที่ เวลา และกลุ่มการท่องเที่ยว เพื่อส่งเสริมการกระจายนักท่องเที่ยวและรายได้จากนักท่องเที่ยว ซึ่งจะช่วยส่งเสริมความมั่นคงทางเศรษฐกิจในทุกภูมิภาคของประเทศไทย

ยุทธศาสตร์ที่ ๒ การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวก ซึ่งเป็นปัจจัยสนับสนุนที่สำคัญต่อการเติบโตของการท่องเที่ยว ล้วนมีส่วนในการส่งเสริมประสบการณ์ในการท่องเที่ยว โดยมุ่งเน้นการพัฒนาระบบคมนาคมในทุกรูปแบบเพื่อรองรับการขยายตัวของการท่องเที่ยว รวมถึงการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยวในด้านต่างๆ และการพัฒนาความปลอดภัยและสุขอนามัยอย่างเป็นระบบ

ยุทธศาสตร์ที่ ๓ การพัฒนาบุคลากรด้านการท่องเที่ยวและการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาการท่องเที่ยว โดยมุ่งเน้นการพัฒนาศักยภาพบุคลากรด้านการท่องเที่ยวผ่านการยกระดับการอบรมและคุณภาพสู่ระดับสากล เพื่อให้ทัดเทียมขีดความสามารถของบุคลากรในระดับโลกและเพื่อเตรียมความพร้อมกับการแข่งขันที่ทวีความรุนแรงขึ้น ผ่านความร่วมมือระหว่างภาครัฐและเอกชน รวมถึงการปลูกฝังจิตสำนึกและการเป็นเจ้าบ้านที่ดีให้กับประชาชน และการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนและชุมชน

ยุทธศาสตร์ที่ ๔ การสร้างความสมดุลให้กับการท่องเที่ยวไทยผ่านการตลาดและการสร้างความเชื่อมั่นของนักท่องเที่ยว โดยมุ่งเน้นการส่งเสริมภาพลักษณ์แหล่งท่องเที่ยวคุณภาพ ผ่านการส่งเสริมการตลาดเฉพาะกลุ่มและการพัฒนาเครื่องหมายมาตรฐานคุณภาพ รวมทั้งการส่งเสริมการตลาดเพื่อกระตุ้นการใช้จ่ายของนักท่องเที่ยวและกระตุ้นตลาดนักท่องเที่ยวไทย กอปรกับการพัฒนาคุณภาพของสินค้าและบริการบนพื้นฐานเอกลักษณ์อย่างไทย และการปรับใช้เทคโนโลยีเพื่อการตลาดอย่างมีประสิทธิภาพ

ยุทธศาสตร์ที่ ๕ การบูรณาการการบริหารจัดการการท่องเที่ยว และการส่งเสริมความร่วมมือระหว่างประเทศ โดยมุ่งเน้นการส่งเสริมการทำงานร่วมกันระหว่างทุกภาคส่วน เพื่อขับเคลื่อนแผนสู่การปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม การปรับปรุงกฎหมายที่เกี่ยวข้อง และการบริหารข้อมูลด้านการท่องเที่ยวเพื่อการวิเคราะห์ วางแผน และบริหารจัดการรองรับความเสี่ยง รวมถึงการส่งเสริมการบูรณาการการพัฒนาการท่องเที่ยวกับประเทศเพื่อนบ้านเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวในภูมิภาคโดยรวม

บทที่ ๔ กลไกการขับเคลื่อนกระบวนการพัฒนาการท่องเที่ยวไทย

วิสัยทัศน์การท่องเที่ยวไทย ระยะ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๗๙) จะเป็นกรอบแนวทางหลักในการพัฒนาการท่องเที่ยวของประเทศ เพื่อให้ส่วนราชการและหน่วยงานต่างๆ ใช้เป็นแนวทางในการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนการท่องเที่ยวในด้านต่างๆ และแผนปฏิบัติการในระดับกระทรวง ระดับพื้นที่ และระดับสาขา ซึ่งจะมีความสอดคล้องกันตามห่วงโซา นอกจากนี้ วิสัยทัศน์การท่องเที่ยวไทยจะทำหน้าที่เป็นกรอบระยะยาวเพื่อขับเคลื่อนการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างมีเอกภาพให้บรรลุเป้าหมาย โดยจะต้องอาศัยการประสานความร่วมมือจากหลายภาคส่วน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการร่วมกันวางแผน วางนโยบาย และดำเนินการตามขอบเขตหน้าที่ความรับผิดชอบของตนอย่างสอดคล้องกัน เพื่อให้การพัฒนาการท่องเที่ยวเป็นไปอย่างต่อเนื่องและบูรณาการ

ทั้งนี้ เพื่อให้วิสัยทัศน์การท่องเที่ยวไทย ระยะ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๗๙) เกิดการพัฒนาขับเคลื่อนอย่างสัมฤทธิ์ผล จึงได้มีการวางระบบความเชื่อมโยงของการพัฒนาต่างๆ ที่เกี่ยวข้องในทุกระดับ และการใช้กลไกภาคีเครือข่ายต่างๆ ที่ให้ความสำคัญกับความร่วมมือของภาครัฐ เอกชน และประชาชน รวมถึงระบบการจัดสรรงบประมาณที่มีประสิทธิภาพที่ต้องตอบสนองต่อการพัฒนาเชิงบูรณาการและมีความต่อเนื่อง อีกทั้งต้องมีการพัฒนาระบบการติดตามประเมินผลการดำเนินงานของภาครัฐอย่างใกล้ชิด โดยมีกระบวนการขับเคลื่อนในแต่ละระดับ ดังนี้

ระดับนโยบาย คณะกรรมการนโยบายการท่องเที่ยวแห่งชาติเป็นหน่วยงานหลักในการกำหนดนโยบาย โดยมีกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬาเป็นผู้รับนโยบายเพื่อประสานการแปลงนโยบายหรือแผนไปยังหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ทั้งหน่วยงานส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค ส่วนท้องถิ่น ในการจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาการท่องเที่ยวแห่งชาติเพื่อดำเนินการในแต่ละปีงบประมาณ ภายใต้กรอบแนวทางวิสัยทัศน์การท่องเที่ยวไทย โดยต้องมีการประสาน ดูแล กำกับกับการดำเนินงานร่วมกันระหว่างหน่วยงานระดับนโยบายและพื้นที่ควบคู่กันไปด้วย เพื่อให้การพัฒนาการท่องเที่ยวในระดับนโยบายและระดับพื้นที่มีความชัดเจนและมีการบูรณาการเป็นไปในทิศทางเดียวกัน

ระดับพื้นที่ คณะกรรมการพัฒนาการท่องเที่ยวประจำเขตพัฒนาการท่องเที่ยวเป็นหน่วยงานหลักในการดำเนินการพัฒนาในระดับพื้นที่ โดยเป็นแกนกลางในการประสานนโยบายจากคณะกรรมการนโยบายการท่องเที่ยวแห่งชาติไปสู่การปฏิบัติในระดับพื้นที่ โดยผ่านความร่วมมือจากทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องทั้งหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน สถาบันการศึกษา องค์กรระหว่างประเทศ และท้องถิ่น เพื่อให้การพัฒนาการท่องเที่ยวในระดับพื้นที่ จังหวัด และเขตพัฒนาการท่องเที่ยว สอดคล้องตามแนวทางและเป้าหมายสู่การบรรลุวิสัยทัศน์การท่องเที่ยวของประเทศ

ระดับชุมชน หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาการท่องเที่ยวทั้งหมดควรร่วมกันสนับสนุนให้ภาคประชาชนและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยวของประเทศในบริบทที่เหมาะสมและสอดคล้องกับวิถีชีวิตของชุมชนท้องถิ่น ผ่านกระบวนการจัดทำแผนและขับเคลื่อนแผนพัฒนาระดับชุมชน ทั้งนี้ การเข้ามามีส่วนร่วมของชุมชนและเครือข่ายภาคประชาชนเจ้าของพื้นที่ จะช่วยเพิ่มเอกลักษณ์และความเป็นไทยให้กับประสบการณ์การท่องเที่ยว และเป็นการกระจายรายได้จากการท่องเที่ยวสู่ประชาชนอย่างยั่งยืนโดยแท้จริง

ทั้งนี้การขับเคลื่อนการพัฒนาการท่องเที่ยวของประเทศสู่การบรรลุวิสัยทัศน์การท่องเที่ยวไทยนั้น จำเป็นต้องคำนึงถึงการให้ลำดับความสำคัญระหว่างยุทธศาสตร์การพัฒนาและการเชื่อมโยงการพัฒนาระหว่าง ยุทธศาสตร์ รวมทั้งการเสริมสร้างความเข้าใจระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการดำเนินการอย่าง สอดคล้อง กันและเป็นระบบ อีกทั้งควรให้ความสำคัญในการวัดความสำเร็จในการดำเนินงานพัฒนาอย่างเป็นระบบและ ต่อเนื่อง

ในการขับเคลื่อนประเทศไทยสู่การเป็น "แหล่งท่องเที่ยวคุณภาพชั้นนำของโลกที่เติบโตอย่างมีคุณภาพบน พื้นฐานความเป็นไทย เพื่อส่งเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และกระจายรายได้สู่ประชาชนทุกภาคส่วนอย่าง ยั่งยืน" มีปัจจัยความสำเร็จ ๔ ประการ ดังนี้

๑) สาระของวิสัยทัศน์การท่องเที่ยวไทย กำหนดวิสัยทัศน์ระยะยาวที่ชัดเจน เป็นที่เข้าใจ รับรู้ และยอมรับ เป็นเจ้าของร่วมกัน สามารถถ่ายทอดเป้าหมายวิสัยทัศน์การท่องเที่ยวของประเทศสู่เป้าหมายเฉพาะในพื้นที่ และสาขาต่างๆ ตามห้วงเวลาการดำเนินงานของหน่วยงานปฏิบัติได้

๒) ระบบและกฎหมาย มีกฎหมายรองรับ มีกลไกเชื่อมโยงกับยุทธศาสตร์ชาติ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและ สังคมแห่งชาติ และแผนในระดับต่างๆ เพื่อให้มีการนำกรอบวิสัยทัศน์การท่องเที่ยว พ.ศ.๒๕๗๙ ไปปฏิบัติ รวมทั้งกรอบกฎหมายด้านการจัดสรรงบประมาณ ให้สามารถระดมทรัพยากรและความสามารถเพื่อผลักดัน ขับเคลื่อนการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติอย่างมีบูรณาการและต่อเนื่อง รวมทั้งมีระบบการติดตามและ ประเมินผลอย่างเป็นระบบในทุกระดับ

๓) กลไกสู่การปฏิบัติ มีกลไกที่สอดรับและสอดคล้องกันตั้งแต่ระดับการจัดทำยุทธศาสตร์การพัฒนา การ นำไปสู่การปฏิบัติ และการติดตามประเมินผล รวมทั้งมีกลไกในการกำกับดูแล บริหารจัดการและขับเคลื่อน วิสัยทัศน์การท่องเที่ยวไทยสู่การปฏิบัติอย่างมีประสิทธิภาพ และหน่วยงานปฏิบัติจะต้องมีความเข้าใจ สามารถกำหนดแผนงานและโครงการให้สอดคล้องกับเป้าหมายของวิสัยทัศน์การท่องเที่ยวของประเทศ

๔) การยอมรับของสังคม มีการสื่อสารเพื่อสร้างความเข้าใจแก่ภาคส่วนต่างๆและสาธารณชน มีการรับฟัง ความคิดเห็นจากทุกภาคส่วน สร้างการมีส่วนร่วมและความเป็นเจ้าของร่วมกัน เพื่อให้ได้การยอมรับจากทุก ภาคส่วนในสังคมในร่วมกันขับเคลื่อนการพัฒนาการท่องเที่ยวของชาติ

จัดทำโดย



ร่วมกับ

